

Studiu de oportunitate
pentru fundamentarea și stabilirea soluției optime de delegare a
gestiunii serviciului de iluminat public din aria administrativ teritorială
a Comunei Zătreni

Elaborator: S.C.ELECTRIC CONSULT PARTS S.R.L.



Beneficiar: U.A.T. ZĂTRENI

CAPITOLUL 1. DATE GENERALE

1.1. Scopul studiului de oportunitate

Studiul are ca obiectiv identificarea soluțiilor de organizare a serviciului de iluminat public din aria administrativ teritorială a comunei Zătrene, respectiv determinarea modalităților de prestare a activităților de exploatare, întreținere și reparații în sistemul de iluminat public.

Legea nr. 51/2006 definește serviciile comunitare de utilități publice ca totalitatea acțiunilor și activităților reglementate prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate și interes public general ale colectivităților locale. Potrivit Legii nr. 230/2006, serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice, organizarea și desfășurarea serviciului de iluminat public este destinat satisfacerii unor nevoi și cerințe ale comunității locale și contribuie la ridicarea gradului de civilizație și confort ale acesteia.

“Serviciile de utilități publice fac obiectul unor obligații specifice de serviciu public în scopul asigurării unui nivel ridicat al calității siguranței și accesibilității, egalității de tratament, promovării accesului universal și a drepturilor utilizatorilor și au următoarele particularități:

- a) au caracter economico-social;
- b) răspund unor cerințe și necesități de interes și utilitate publică;
- c) au caracter tehnico-edilitar;
- d) au caracter permanent și regim de funcționare continuu;
- e) regimul de funcționare poate avea caracteristici de monopol;
- f) presupun existența unei infrastructuri tehnico-edilare adecvate;
- g) aria de acoperire are dimensiuni locale: comunale, orașenești, municipale sau județene;
- h) sunt în responsabilitatea autorităților administrației publice locale;
- i) sunt organizate pe principii economice și de eficiență în condiții care să le permită să își îndeplinească misiunile și obligațiile specifice de serviciu public;
- j) modalitatea de gestiune este stabilită prin hotărâri ale autorităților deliberative ale administrației publice locale;

Serviciul de iluminat public cuprinde totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general desfășurate pe raza comunei Zătrene, în scopul asigurării iluminatului public.

Serviciul de iluminat public cuprinde iluminatul stradal-rutier, iluminatul stradal-pietonal, iluminatul arhitectural, iluminatul ornamental și iluminatul ornamental-festiv.

Serviciul de iluminat public se realizează prin intermediul unui sistem de iluminat public, definit ca ansamblul tehnologic și funcțional compus din construcții, instalații și echipamente specifice.

Necesitatea alinierii la normele europene și a standardelor în vigoare privind iluminatul exterior impun analiza sistemelor actuale de iluminat stradal și adaptarea lor la aceste condiții.

Din perspectiva îndeplinirii obiectivelor specifice serviciului public de iluminat eficient pe raza administrativ teritorială a comunei Zătrene este necesară creșterea siguranței în exploatare a sistemului de iluminat public inclusiv monitorizarea și controlul parametrilor tehnici ai sistemului.

Gestionare pe criterii de eficiență a serviciului de iluminat public vizează: reducerea costurilor cu funcționarea și exploatarea sistemului de iluminat public (întreținere-menținere), reducerea costurilor cu energia electrică, reducerea costurilor cu pierderile tehnice și a racordărilor ilegale la rețeaua electrică,

punerea în valoare a obiectivelor arhitecturale și ambientale, reducerea situațiilor de infracțiuni pe timpul nopții, accesul egal al cetățenilor.

Din punct de vedere al protecției mediului, reducerea emisiilor de CO₂ și reducerea poluării luminoase, reprezintă de asemenea beneficii majore pentru bunăstarea comunității.

1.2. Legislație aplicabilă

Data fiind importanța socială a serviciului de iluminat public, cadrul său de reglementare este complex și acoperă atât sfera de organizare și funcționare a serviciului cât și exigențe de ordin tehnic, în plan național și european.

Serviciul de iluminat public pe raza de competență teritorială a comunei Zătreni trebuie să respecte principiul dezvoltării durabile și protecția mediului înconjurător, cu evidențierea măsurilor de protecție a mediului în concordanță cu normele Uniunii Europene.

1.2.1 Legi aplicabile

- Legea 230 din 2006 a serviciului de iluminat public
- Legea 51 din 2006 republicată în 2013 privind serviciile comunitare de utilități publice
- Legea 98 din 2016 privind achizițiile publice
- Legea 100 din 2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii
- Legea nr.199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei, cu modificările și completările ulterioare.
- H.G. nr. 1146/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în muncă de către lucrători a echipamentelor de muncă.

1.2.2 Norme metodologice aplicabile

- Regulament cadru al serviciului de iluminat public aprobat prin Ordinul 86 din 2007
- Caiet de sarcini cadru al serviciului de iluminat public aprobat prin Ordinul 87 din 2007
- Ordinul președintelui A.N.R.E. nr. 35/2002 privind aprobarea Regulamentului de conducere și organizare a activității de mentenanță

O deosebită importanță pentru serviciul de iluminat public o au standardele tehnice:

- SR EN 13201 :2015 privind iluminatul public
- SR-EN 13201-1:2015 Iluminat public - Partea 1: Selectarea claselor de iluminat
- SR-EN 13201-2 :2016 Iluminat public - Partea 2: - Cerințe de performanță
- SR-EN 13201-3 :2016 Iluminat public - Partea 3: - Calculul performanțelor
- SR-EN 13201-4:2016 Iluminat public - Partea 4: - Metode de măsurare a performanțelor fotometrice
- SR-EN 13201-5 :2016 Iluminat public. Partea 5: Indicatori de performanță energetică
- SR EN 12665:2019 Lumină și iluminat. Termeni de bază și criterii de specificare a condițiilor de iluminat.
- SR EN 60598 - 1:2009 Cerințe generale pentru aparate de iluminat cu surse de iluminat electrice și tensiuni de alimentare de până la 1000V
- I7:2011 Normativ pentru proiectarea, execuția și exploatarea instalațiilor aferente clădirilor
- SR EN 40 Stâlpi pentru iluminat

- STAS10144/1-90 Străzi – Profiluri transversale – Prescripții de proiectare - Standarde de drumuri – distanțe minime
- PE 116 / 94 Normativ de încercări și măsurători la echipamente și instalații electrice
- NTE 007 / 08 / 00 Normativ pentru proiectarea și executarea rețelelor de cabluri electrice
- PE132/2003 Normativ pentru proiectarea rețelelor electrice de distribuție publică

1.2.3. Definiții

a) autorități de reglementare competente - Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, denumită în continuare A.N.R.S.C., Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, denumită în continuare A.N.R.E.,

b) autorizație - act tehnic și juridic emis de autoritatea de reglementare competentă, prin care se acorda unei persoane juridice permisiunea de a monta, a pune în funcțiune, a modifica, a repara și a exploata sisteme de utilități publice (în acest caz);

c) delegare de gestiune a unui serviciu procedura prin care o unitate administrativ-teritorială sau o asociație de dezvoltare comunitară atribuie ori încredințează unuia sau mai multor operatori titulari de licență, în condițiile legii, gestiunea unui serviciu de utilități publice a cărui răspundere o are, precum și exploatarea sistemului de utilități publice aferent;

d) licența - actul tehnic și juridic emis de autoritatea de reglementare competentă, prin care se recunosc calitatea de operator de servicii de utilități publice într-un domeniu reglementat, precum și capacitatea și dreptul de a furniza/presta un serviciu de utilități publice;

e) operator - persoana juridică română sau străină care are competența și capacitatea recunoscute prin licența de a furniza/presta, în condițiile reglementărilor în vigoare, un serviciu de utilități publice și care asigură nemijlocit administrarea și exploatarea sistemului de utilități publice aferent acestuia.

f) utilizatori - persoane fizice sau juridice care beneficiază, direct ori indirect, individual sau colectiv, de serviciile de utilități publice, în condițiile legii;

g) sistem de utilități publice - ansamblul bunurilor mobile și imobile, dobândite potrivit legii, constând din terenuri, clădiri, construcții și instalații tehnologice, echipamente și dotări funcționale, specific unui serviciu de utilități publice, prin ale cărui exploatare și funcționare se asigură furnizarea/prestarea serviciului;

h) infrastructura tehnico-edilitară - ansamblul sistemelor de utilități publice destinate furnizării/prestării serviciilor de utilități publice; infrastructura tehnico-edilitară aparține domeniului public ori privat al unităților administrativ-teritoriale și este supusă regimului juridic al proprietății publice sau private, potrivit legii;

i) domeniu public - totalitatea bunurilor mobile și imobile dobândite potrivit legii, aflate în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, care, potrivit legii ori prin natura lor, sunt de folosință sau interes public local ori județean, declarate ca atare prin hotărâre a consiliilor locale sau a consiliilor județene și care nu au fost declarate prin lege bunuri de uz ori de interes public național;

CAPITOLUL 2. PREZENTAREA CONTEXTULUI

Obiectivul prezentului studiu de oportunitate îl constituie fundamentarea alegerii formei de gestiune a serviciului de iluminat public din raza administrativ -teritorială a comunei Zătrene.

2.1. Aria de prestare a serviciului de iluminat public

Aria de prestare a serviciului de iluminat public este aria administrativ teritorială a comunei Zătrene.

2.2. Situația actuală a serviciului de iluminat public din Comuna Zătrene

Pentru aplicarea legii este necesar ca în aria administrativ teritorială a comunei Zătrene, prestarea serviciului de iluminat public să se facă cu un operator licențiat.

Activitățile pentru care se intenționează delegarea gestiunii sunt:

- exploatarea, menținerea și întreținerea în parametrii ai sistemului de iluminat public de pe raza localităților din aria administrativ teritorială a comunei Zătrene inclusiv.

Acestea activități ale serviciului public urmăresc :

- menținerea, întreținerea și exploatarea rețelelor electrice de iluminat existente pe raza comunei Zătrene,

- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale

În înțelesul Legii 230 /2006 a serviciului de iluminat public Art. 2 :

“(2) Sistemul de iluminat public este ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare, utilizate pentru iluminatul public.”

(3) În cazul sistemelor de iluminat public destinate exclusiv serviciului de iluminat public, părțile componente ale acestora sunt cele prevăzute la alin. (2).

(4) În cazul în care serviciul de iluminat public se realizează utilizând elemente ale sistemului de distribuție a energiei electrice, sistemul de iluminat cuprinde elementele prevăzute la alin. (2), cu excepția elementelor care fac parte din sistemul de distribuție a energiei electrice (totalitatea instalațiilor deținute de un operator de distribuție care cuprinde ansamblul de linii, inclusiv elemente de susținere și de protecție ale acestora, stații electrice, posturi de transformare și alte echipamente electroenergetice conectate între ele)”

(5) Pentru sistemul de iluminat care se încadrează în prevederile art. 2 alin. (4) din Legea 230/2006, în conformitate cu prevederile art.4 alin (2) al aceleiași legi, se impune încheierea de către comuna Zătrene a unui contract de folosință cu titlu gratuit asupra infrastructurii sistemului de distribuție a energiei electrice pentru realizarea serviciului de iluminat public, cu proprietarul sistemului de distribuție a energiei electrice.

(5) Prin acest contract se vor reglementa toate aspectele cu privire la asigurarea condițiilor pentru prestarea serviciului de iluminat public în rețele ce au infrastructura comună, cu respectarea echitabilă a drepturilor și obligațiilor tuturor părților implicate.

Punctul de delimitare în cazul sistemelor folosite atât pentru iluminatul public cât și pentru sistemul de distribuție a energiei electrice se află la clemele racord ale coloanelor de alimentare a corpurilor de

iluminat public în rețeaua aeriană, clemele și implicit contactele electrice se considera ca făcând parte din sistemul de iluminat public.

Contorul de măsurare este în sarcina distribuitorului de energie electrică.

2.3. Componente ale sistemelor de iluminat public

2.3.1. Structura elementelor din componenta S.I.P. Zătreni .

În conformitate cu inventarul SIP al comunei Zătreni, elementele componente ale sistemului de iluminat sunt:

2.3.1.1. Puncte de aprindere

1. ZĂTRENI – CENTRU
2. MĂNICEA – STRADA COPACI
3. FĂUREȘTI – STRADA FĂUREȘTI VALE
4. VĂLENI – LINGA FOSTUL CAP
5. DEALUL VĂLENI – STRADA SUI
6. MECEA DEAL – STRADA PRINCIPALĂ
7. MECEA VALE – STRADA MECEA
8. OLTETU – STRADA PRINCIPALA LINGA MAGAZIN
9. SASCIOARA – STRADA PRINCIPALA (LIGA CINCU)
10. SASCIOARA – STRADA TRANSFORMATOR
11. GAMEA – LINGA CASA POPESCU VIOREL
12. ZĂTRENII DE SUS – STRADA DOBRESTENI

2.3.1.2. Aparat de iluminat - 785 buc din care 385 aparate de iluminat cu LED

2.3.1.3. Stalpi de iluminat pe structura aparținând distribuitorului de energie

- 1767 - stalpi joasa tensiune
- 9 medie tensiune + joasa tensiune

2.3.1.4. Rețele de iluminat public - de tip clasic și torsadat

CAPITOLUL 3. ASPECTE PRIVIND CONDIȚII DE EXPLOATAREA SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC, DIN ARIA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ A COMUNEI ZĂTRENI

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, pentru funcționarea serviciului de iluminat public în condiții de eficiență și calitate, prin exploatarea sistemului de iluminat operatorii serviciului de iluminat public au următoarele obligații:

3.1. Respectarea principiului responsabilității și legalității

A.N.R.S.C. și A.N.R.E. sunt autoritățile de reglementare competente pentru serviciul de iluminat public.

Operatorul serviciului de iluminat public are obligația de a deține atât licența ANRSC cât și atestat ANRE, pentru a presta activitățile pentru exploatarea sistemului de iluminat public din aria teritorial administrativă a comunei Zătreni.

Prestarea serviciului se va face în condițiile legalității depline și al asumării răspunderii față de toate actele sau faptele ce decurg sau au legătură din activitatea respectivă.

Operatorul are obligația să dețină în termen de valabilitate, toate avizele, acordurile și/sau autorizațiile față de care se apreciază legalitatea desfășurării activităților specifice serviciului.

Pentru activitățile ce fac obiectul licenței de prestare a serviciului de iluminat, operatorul va ține o evidență contabilă separată de cea asociată oricăror activități comerciale sau servicii din obiectul sau de activitate și respectiv pentru fiecare localitate de operare în parte, în conformitate cu dispozițiile art.28. Alin (2) din Legea serviciului de iluminat public nr.230/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Operatorul nu va putea transfera unor terți dreptul și obligațiile de a presta activitățile specifice pentru asigurarea serviciului de iluminat public din Comuna Zătrești.

3.2. Asigurarea continuității cantitativ și calitativ a serviciului

Operatorul va asigura realizarea indicatorilor de performanță și calitate, la nivelurile stabilite de autoritatea administrației publice locale în Regulamentul serviciului de pe raza administrativ -teritorială a comunei Zătrești, în conformitate cu prevederile art.30 alin (1) lit d) din Legea Serviciului de iluminat public nr.230/2006, cu modificările și completările ulterioare.

3.3. Asigurarea sănătății publice și a calității vieții

Organizarea și desfășurarea serviciului se va face în condițiile asigurării igienei și sănătății populației și al satisfacerii unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunităților locale precum :

- ridicarea gradului de civilizație, a confortului și calității vieții
- creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale
- creșterea gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale.

3.4. Asigurarea adaptabilității la cerințele consumatorilor

Prestarea serviciului se va realiza în condiții de flexibilitate și adaptabilitate la cerințele concrete ale comunităților locale, scop în care se vor lua măsuri de creștere a calității și performanței sistemelor de iluminat la un nivel compatibil cu directivele Uniunii Europene, promovarea de soluții tehnice și tehnologice performante, cu costuri minime, automatizarea sistemelor, monitorizarea sistemului de iluminat public printr-un sistem de telegestiune.

Vor fi asigurate activitățile de exploatare, întreținere și reparații în sistemul de iluminat public.

3.5. Asigurarea accesibilității egale la serviciul de iluminat public

Operatorul serviciului de iluminat public are obligația de a asigura egalitatea de tratament și accesul nediscriminatoriu al tuturor membrilor comunităților locale la serviciul de iluminat public.

Operatorul va urmări ca organizarea, exploatarea și gestionarea serviciului să se realizeze în condițiile asigurării protecției economice, juridice și sociale a utilizatorilor, în conformitate cu prevederile legislației specifice în vigoare.

Pentru realizarea activităților aferente serviciului de iluminat public operatorului nu îi este permis să perceapă utilizatorilor alte sume bănești în afara celor facturate pe baza valorii activității.

3.6. Asigurarea administrării eficiente a bunurilor din proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale

Operatorul are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru administrarea în condiții de eficiență a bunurilor din proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale.

Operatorul are obligația de a menține în funcțiune capacitățile de la data preluării în exploatare, cu excepția cazurilor în care, realizarea serviciului în condiții de eficiență tehnico-economică și adaptabilitate la cerințele utilizatorilor, necesită extinderea sau restrângerea acestora.

3.7. Asigurarea gestionării serviciului pe criterii de competitivitate și eficiență economică

Operatorul va urmări realizarea unui raport calitate-cost cât mai bun pentru serviciul prestat, în conformitate cu dispozițiile Legii serviciului de iluminat public nr. 230/2006, scop în care se vor pune în aplicare:

- a) metode performante de management, care să conducă la reducerea costurilor de operare, inclusiv prin aplicarea procedurilor concurențiale impuse de reglementările legale în vigoare privind achizițiile de lucrări sau bunuri;
- b) organizarea activității de mentenanță în condiții de eficiență, în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui A.N.R.E. nr. 96/2017 privind aprobarea Regulamentului de conducere și organizare a activității de mentenanță;

3.8. Creșterea siguranței în funcționare a instalațiilor

Operatorul va adopta toate măsurile necesare în vederea asigurării siguranței în funcționare a instalațiilor, în conformitate cu prevederile Ordinului președintelui A.N.R.S.C. nr.86/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru, respectiv în conformitate cu Regulamentul serviciului de iluminat public aprobat de Comuna Zătrești.

Pentru calculul siguranței în funcționare a instalațiilor se vor aplica prevederile „Normativului privind metodele și elementele de calcul al siguranței în funcționare a instalațiilor energetice” aprobat prin Decizia președintelui A.N.R.E. nr. 1424/21.10.2006.

3.9. Funcționarea în condiții de siguranță a persoanelor și serviciului

Operatorul se va asigura că dispune de personal calificat și autorizat, iar organizarea internă de personal permite îndeplinirea în condiții de siguranță a activităților specifice serviciului.

Se vor respecta prevederile legale în vigoare referitoare la cerințele minime de securitate și sănătate în muncă, aplicabile instalațiilor și echipamentelor electrice, în principal H.G. nr. 1146/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în muncă de către lucrători a echipamentelor de muncă.

3.10. Asigurarea liberului acces la informațiile de interes public privind serviciul

Operatorul are obligația de a pune la dispoziție celor interesați toate informațiile de interes public privind serviciul prestat.

Operatorul va menține în funcțiune un sistem prin care poate primi și/sau oferi date, informații și consultanță privind orice situație care afectează siguranța, disponibilitatea și/sau continuitatea prestării serviciului.

3.11. Asigurarea calității

Se recomandă ca operatorul să aibă implementat sistemul de management al calității conform SR EN ISO 9001:2001, a sistemul de management al mediului conform SR EN ISO 14001:2005 și a sistemul de management al sănătății și securității ocupaționale.

CAPITOLUL 4. OBIECTIVE ȘI CERINȚE DE CALITATE

4.1. Obiective generale

Obiectivul autorității publice locale este gestionarea și întreținerea unui sistem de iluminat unitar și eficient, economic din punct de vedere energetic, care să corespundă cerințelor de trafic auto și pietonal, parametrilor de funcționare și siguranța, asigurarea funcționării optime precum și continuarea modernizării și extinderii sistemului de iluminat public.

Iluminatul public al căilor de circulație este un domeniu de activitate reglementat.

Documentul de referință în țările Uniunii Europene este seria de standarde SR EN 13201.

Adecvarea soluțiilor luminotehnice la standardele internaționale sau naționale este unanim recunoscută și presupune asigurarea siguranței utilizatorilor căilor de circulație, ca principal scop al iluminatului public.

Îndeplinirea obiectivelor esențiale ale iluminatului public trebuie să fie, de fiecare dată, asociată atât cu asigurarea unei cât mai bune compatibilități cu mediul înconjurător, cu necesitatea de a economisi energie cât și cu minimizarea costurilor de funcționare.

Performanța sistemelor de iluminat destinate căilor de circulație se referă la performanța luminotehnică menținută, limitarea impactului asupra mediului, performanță energetică, performanță în funcționare.

Astfel, operatorul ce va presta serviciul de iluminat public pe raza administrativ teritorială a comunei Zătreniva urmărește aducerea sistemului de iluminat la standarde ce reglementează iluminatul public acționând pentru :

4.1.1. Performanța luminotehnică menținută dată de un iluminat corect conceput și dimensionat. Principalele atribute ale conceptului performanță în iluminat se referă la:

- Evaluarea corectă a componentelor spațiului din punct de vedere al factorilor influența asupra iluminatului prin încadrarea corectă a spațiului pe clase ale sistemului de iluminat în conformitate cu SR CEN/TR 13201-1:2015;
- Dimensionarea corectă a instalației de iluminat și folosirea unor aparate de iluminat care să prezinte o distribuție a intensității luminoase adecvate cu geometria căii de circulație și cu un factor de menținere ridicat;
- Îndeplinirea simultană a tuturor parametrilor luminotehnici în conformitate cu SR EN 13201-2:2016;

4.1.2. Limitarea impactului asupra mediului care se referă cel puțin la :

- Utilizarea de produse în iluminat de tipul Eco design, reciclarea selectivă a acestora la sfârșitul duratei de viață;
- Dimensionarea corectă a instalației de iluminat pentru limitarea poluării luminoase;

- Preluare DEEE în sistem "unul la unul" și în sistem "unul la zero", în mod gratuit (OUG nr. 5/2015);
- Protejarea utilizatorilor prin limitarea efectului de orbire, prin respectarea nivelului de orbire prevăzute în standardul SR 13201-2:2016 privind nivelul orbirii;

4.1.3. Performanță energetică

Principalele elemente de evaluare ale performanței energetice a sistemului de iluminat destinat căilor de circulație sunt:

- Adaptarea iluminatului la gradul de utilizare al spațiului și controlul iluminatului pe timpul nopții prin sisteme de telegestiune, corelat cu gradul de utilizare al spațiului
- Evaluarea energetică prin monitorizarea puterii instalate, energia activă consumată anual, evidențierea economiilor realizate - reducerea emisiilor cu efect de seră
- Indicatori de performanță în conformitate cu SR -EN 13201-5:2016

Îndeplinirea obiectivelor esențiale ale iluminatului căilor de circulație trebuie să fie asociată cu necesitatea de a economisi energie, dar economia de energie nu poate să constituie un scop în sine, care să compromită calitatea iluminatului.

4.1.4. Menținerea performanței în funcționare

Calitatea și randamentul unei instalații de iluminat a căilor de circulație și deteriorarea mai rapidă sau mai lentă a performanțelor sale, depinde în cea mai mare măsură de alegerea corectă și atentă a aparatelor de iluminat, a componentelor din circuitul de alimentare și de mai buna sau mai puțin bună adaptare a acestor elemente între ele.

Parametrii recomandați de standardele naționale și internaționale pentru proiectarea iluminatului căilor de circulație (iluminare/luminanță medie), se referă la valori «menținute», reprezentând valori minime raportate la întreaga durată de viață a sistemului de iluminat în condițiile realizării operațiilor de mentenanță.

Efectuarea operațiilor de întreținere corect și regulat este foarte importantă pentru eficiența instalațiilor de iluminat, deoarece un sistem de iluminat odată realizat, trebuie să răspundă funcțiilor sale pe întreaga durată de viață, la parametrii cât mai apropiați de cei pentru care a fost proiectat.

4.2. Obiective specifice

Pentru atingerea obiectivului general, respectiv atingerea obiectivelor de performanță ale sistemului de iluminat public din, operatorul va realiza:

- Plan anual de mentenanță a sistemului de iluminat public din Comuna Zătreni
- Propuneri pentru modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public cu menționarea posibilelor surse de finanțare nerambursabilă.

4.3. Detalierea lucrări specifice propuse

Exploatarea, întreținerea, revizia și repararea sistemului de iluminat public vor cuprinde:

a) Operațiile de exploatare:

1. Lucrări operative constând dintr-un ansamblu de operații și activități pentru supravegherea permanentă a instalațiilor, executarea de manevre programate sau accidentale pentru remedierea deranjamentelor, urmărirea comportării în timp a instalațiilor și anume:

- a) intervenții pentru remedierea unor deranjamente accidentale la aparatele de iluminat și accesorii;

- b) manevre pentru întreruperea și repunerea sub tensiune a diferitelor porțiuni ale instalației de iluminat în vederea executării unor lucrări;
- c) manevre pentru modificarea schemelor de funcționare în cazul apariției unor deranjamente;
- d) recepția instalațiilor noi puse în funcțiune în conformitate cu regulamentele în vigoare;
- e) analiza stării tehnice a instalațiilor;
- f) identificarea defectelor în conductoarele electrice care alimentează instalațiile de iluminat;
- g) supravegherea defrișării vegetației și înlăturarea obiectelor căzute pe linie;
- h) controlul instalațiilor care au fost supuse unor condiții meteorologice deosebite, cum ar fi: vânt puternic, ploi torențiale, viscol, formarea de chiciură;
- i) demontări sau demolări de elemente ale sistemului de iluminat public;
- j) intervenții ca urmare a unor sesizări.

2. Revizii tehnice constând dintr-un ansamblu de operații și activități de mică amploare executate periodic pentru verificarea, curățarea, reglarea, eliminarea defecțiunilor și înlocuirea unor piese, având drept scop asigurarea funcționării instalațiilor până la următoarea lucrare planificată, și anume:

- a) revizia aparatelor de iluminat și a accesoriilor (balast, ignitor, condensator, siguranță etc.);
- b) revizia tablourilor de distribuție și a punctelor de conectare/deconectare;
- c) revizia liniei electrice aparținând sistemului de iluminat public.

3. Reparații curente constând dintr-un ansamblu de operații executate periodic, în baza unor programe, prin care se urmărește readucerea tuturor părților instalației la parametrii proiectați, prin remedierea tuturor defecțiunilor și înlocuirea părților din instalație care nu mai prezintă un grad de fiabilitate corespunzător, și anume:

Reparațiile curente se execută la:

- a) aparate de iluminat și accesorii;
- b) tablouri electrice de alimentare, distribuție și conectare/deconectare;
- c) rețele electrice de joasă tensiune aparținând sistemului de iluminat public.

Operatorul delegat va avea obligația prin serviciile prestate să mențină parametrii luminotehnici în conformitate cu SR EN 13201:2015.

Capitolul 5. ANALIZA COMPARATIVA A TIPURILOR DE GESTIUNI

Gestiunea serviciului de iluminat public la nivelul comunei Zătrești, respectiv exploatarea și funcționarea infrastructurii aferente, se organizează astfel încât să asigure respectarea indicatorilor de performanță, a nivelurilor de iluminare și luminanță prevăzute de normativele specifice domeniului și ținând seama de următoarele:

- activitățile aferente serviciului de iluminat pentru care se dorește delegarea gestiunii;
- mărimea, gradul de dezvoltare și particularitățile economico-sociale ale localităților;
- starea sistemului de iluminat public existent;
- posibilitățile locale de finanțare a exploatării, întreținerii și dezvoltării serviciului și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente.

Actorii pieței serviciului public de iluminat sunt structurați pe 3 paliere:

- utilizatorii serviciului de iluminat public - Comuna Zătrești

- beneficiarii serviciului de iluminat public - comunitatea locala
- operatorii - sunt întreprinderile sau serviciile cu personalitate juridică aflate în subordinea consiliilor locale care furnizează serviciul de iluminat public pe baza hotărârilor de dare în administrare sau societăți prestează serviciile de iluminat public în baza contractelor de delegare a gestiunii.

Operatorii serviciilor de utilități publice au față de utilizatori următoarele obligații principale:

- a) să asigure furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice la limita de proprietate, conform prevederilor contractuale și cu respectarea prescripțiilor, normelor și normativelor tehnice în vigoare;
- b) să ia măsuri imediate pentru remedierea unor defecțiuni, deranjamente sau avarii apărute în funcționarea sistemelor de utilități publice și să limiteze durata intervențiilor;
- c) să plătească despăgubiri persoanelor fizice sau juridice pentru prejudiciile provocate din culpă, inclusiv pentru restricțiile impuse deținătorilor de terenuri în perimetrul zonelor de protecție instituite, conform prevederilor legale;
- d) să plătească despăgubiri pentru întreruperea nejustificată a furnizării/prestării serviciilor și să acorde bonificații utilizatorilor în cazul furnizării/prestării serviciilor sub parametri de calitate și cantitate prevăzuți în contractele de furnizare/prestare
- e) să plătească chirii pentru folosirea temporară a terenurilor și să aducă terenurile și obiectivele afectate de lucrările de intervenție sau de investiții în starea anterioară începerii acestor lucrări;
- f) să respecte indicatorii de performanță și calitate stabiliți prin contractul de delegare a gestiunii sau prin hotărârea de dare în administrare
- g) să furnizeze cu regularitate autorității administrației publice locale a comunei Zătreani, respectiv autorităților de reglementare competente informații privind modul de realizare a indicatorilor de performanță și să asigure accesul la documentațiile și la actele individuale pe baza cărora furnizează/prestează serviciul de utilități publice, în condițiile legii;

Desfășurarea activităților specifice serviciului de iluminat public, indiferent de forma de gestiune aleasă, se realizează pe baza unui regulament al serviciului și a unui caiet de sarcini întocmit în baza regulamentului-cadru și a caietului de sarcini-cadru elaborate de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice.

Regulamentul serviciului și caietul de sarcini se supun avizării autorității administrației publice locale.

Gestiunea serviciilor de utilități publice se organizează și se realizează în următoarele modalități:

- a) gestiune directă;**
- b) gestiune delegată.**

Alegerea formei de gestiune a serviciului de iluminat public se face prin hotărâre a consiliului local al comunei Zătreani.

Pot face obiectul contractelor de delegare a gestiunii activitățile de operare propriu-zisă (gestionare, administrare, exploatare, întreținere), precum și activitățile de pregătire, finanțare și realizare a investițiilor în infrastructura aferentă serviciului de iluminat public.

Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public din Comuna Zătreani în vederea creșterii eficienței energetice în iluminatul public a fost demarată și s-a realizat prin atragerea de fonduri AFM și a constat în:

- înlocuirea lămpilor cu un consum ridicat de energie electrică cu lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător (ex. LED), inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice – stâlpi, rețele, etc.;

- achiziționarea/instalarea de sisteme de telegestiune a iluminatului public la nivel de punct luminos și punct de aprindere;

Subdelegarea de către operatorul căruia i se încredințează a gestiunii serviciului de iluminat public (a uneia sau mai multor activități din sfera serviciului de utilități publice) este interzisă.

Subcontractarea de lucrări sau servicii conexe, necesare furnizării/prestării serviciului/uneia sau mai multor activități din sfera serviciului de utilități publice delegat/delegată, se face numai în condițiile prevăzute de legislația din domeniul achizițiilor publice.

Pentru a opera în condiții de legalitate orice operator al serviciului de iluminat public are obligația de a deține:

- atestat eliberat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) cel puțin de tip Be pentru “executare de instalații electrice exterioare/interioare pentru incinte/construcții civile și industriale, bransamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV”.

- licența de operare eliberată de Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice.

Atât în cazul unei hotărâri de dare în administrare a serviciului cât și în cazul atribuirii contractului de delegare a serviciului de iluminat public unui operator, în conformitate cu art. 53 din “Regulamentul privind acordarea licențelor în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice” operatorul va solicita la A.N.R.S.C. în termen de maxim 90 de zile de la emiterea hotărârii de dare în administrare ori de la semnarea contractului de delegare a serviciului/activității, licență de operare.

În continuare vor fi analizate pe rând cele două opțiuni de gestiune a serviciului de iluminat public din arealul teritorial al comunei Zătrene, ținând cont de obiectivele de performanță ale sistemului de iluminat pe care autoritatea publică locală și le-a propus, și anume: performanța luminotehnică menținută, limitarea impactului asupra mediului, performanță energetică, performanță în funcționare.

5.1 Organizarea serviciului de iluminat public de către autoritatea publică locală în gestiune directă. Dimensionarea necesarului.

Potrivit art.28 al Legii 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice “(2)Gestiunea directă se realizează prin intermediul unor operatori de drept public sau privat, astfel cum sunt definiți la art. 2 lit. g), respectiv lit. h), fără aplicarea prevederilor Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legii nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale și Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, care pot fi:

- a) servicii publice de interes local sau județean, specializate, cu personalitate juridică, înființate și organizate în subordinea consiliilor locale sau consiliilor județene, după caz, prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective;

- b) societăți reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale, înființate de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale respective.

Comuna Zătrene poate încredința unui operator de drept privat gestiunea serviciilor de utilități publice sau a uneia ori mai multor activități din sfera acestor servicii prin atribuirea directă a contractului de delegare a gestiunii, cu respectarea următoarelor condiții cumulative ce trebuie îndeplinite atât la data atribuirii contractului de delegare a gestiunii, cât și pe toată durata acestui contract:

a) unitățile administrativ-teritoriale membre ale unei asociații de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, în calitate de acționari/asociați ai operatorului regional, prin intermediul asociației, sau, după caz, unitatea administrativ-teritorială, în calitate de acționar/asociat unic al operatorului, prin intermediul adunării generale a acționarilor și al consiliului de administrație, exercită un control direct și o influență dominantă asupra deciziilor strategice și/sau semnificative ale operatorului regional/operatorului în legătură cu serviciul furnizat/prestat, similar celui pe care îl exercită asupra structurilor proprii în cazul gestiunii directe;

b) operatorul regional, respectiv operatorul, după caz, desfășoară exclusiv activități din sfera furnizării/prestării serviciilor de utilități publice destinate satisfacerii nevoilor de interes public general ale utilizatorilor de pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre ale asociației, respectiv a unității administrativ-teritoriale care i-a încredințat gestiunea serviciului;

c) capitalul social al operatorului regional, respectiv al operatorului este deținut în totalitate de unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociației, respectiv de unitatea administrativ-teritorială; participarea capitalului privat la capitalul social al operatorului regional/operatorului este exclusă.”

Legea nr. 230/2006 menționează faptul că în cadrul acestei modalități de gestiune Comuna Zăreniemițe doar un mandat de administrare către operatori specializați și acreditați ai serviciului, astfel încât atribuțiile privitoare la finanțare, coordonare, administrare, exploatare și mentenanță revin acesteia.

Opțiunea manifestată de către autoritatea publică locală pentru gestiunea directă poate fi argumentată doar atunci când din evaluarea dimensiunii sistemului, a gradului de dezvoltare al acestuia, a particularităților economico-sociale ale localității și implicit a posibilității autorității de finanțare ar rezulta un raport care să respecte în integralitate principiile de funcționare ale serviciului stabilite prin art. 9 și 10 din Regulamentul cadru din 20 martie 2007 al serviciului de iluminat public, Anexă a Ordinului nr. 86/2007 emis de A.N.R.S.C.

Organizarea serviciului presupune înființarea, finanțarea întreținerii, angajarea de personal calificat, dotarea cu echipamente și utilaje, coordonarea, asigurarea funcționării acestui serviciu, obținerea atestatului ANRE precum și licența de operare ANRSC - clasa 3 (pentru un număr mai mic de 50000 locuitori)

În cazul în care se optează pentru gestiune directă, în cele ce urmează se vor estima următoarele cheltuieli inițiale minime obligatorii (dotări, spații, autorizații, etc) care sunt necesare pentru înființarea și gestionarea serviciului de iluminat.

- autoutilitare - minim 1buc
- spațiu destinat serviciilor funcționale/puncte de lucru (în conformitate cu cerințele minime ANRE
- atestat cel puțin de tip B)
- atelier (în conformitate cu cerințele minime ANRE - atestat de cel puțin tip B)
- magazii/depozite (pentru scule, dispozitive, aparate de măsurare, materiale, utilaje, echipamente, etc) - în conformitate cu cerințele minime ANRE - atestat de tip B

Estimare costuri - Dotări tehnico-materiale

Nr. crt.	Denumire capitol cheltuieli/ dotări tehnico materiale	Valoare lei inclusiv TVA	Observații
1.	Autoutilitară cu platformă ridicătoare	500 000	Dotare obligatorie în conformitate cu cerințele minime de licențiere ANRSC - clasa 3
2.	Autoutilitară pentru transport persoane și materiale	250 000	Dotare obligatorie în conformitate cu cerințele minime de licențiere ANRSC - clasa 3
3.	Scule si dispozitive (conform cerințe minime din lista de dotări ANRE)	50 000	În conformitate cu cerințele minime ANRE - atestat cel puțin de tip BE
	Total	800 000	

De asemenea se estimează ca necesară următoarea structură minimă de personal:

- minim 4 electricieni de intervenție – din care cel puțin 2 autorizați ANRE min gradul II B
- 2 angajați pe parte logistică / administrativă
- un responsabil sau contract cu o firmă care asigură protecția și securitatea muncii conform Ordinului ANRE nr.45/2016

Autorizarea electricienilor se realizează de către Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE) în conformitate cu Regulamentul de autorizare.

Această structură este o structură minimă de personal, care poate asigura doar lucrări de intervenție și reparații, dar nu și lucrări de extindere rețele de iluminat, execuție a fundațiilor de stâlpi, lucrări de detectare avarii pe cabluri subterane etc.pentru care ar fi necesară o dotare suplimentară (automacara, laborator de detectare defecte.) sau achiziția de servicii specifice.

Bugetul minim anual pentru funcționarea acestui serviciu este estimat astfel:

Nr. crt.	Denumire capitol cheltuieli	Valoare (lei)	Observații
1.	Cheltuieli salariale	100000	Pentru structura de personal descrisă mai sus
2.	Cheltuieli combustibil	100 000	- pentru autoutilitarele aferente dotărilor minime
3.	Alte cheltuieli	40 000	- autorizări, tarife,
	Total	240000	

Totalizând costurile estimate mai sus, în cazul înființării serviciului și alegerea gestiunii directe, cheltuielile materiale inițiale ar fi foarte mari, iar cheltuielile cu personalul și obținerea autorizațiilor și licențelor de asemenea, în condițiile în care se poate asigura doar o parte din activitățile serviciului de iluminat public.

Totodată, structura de personal minimă descrisă mai sus poate asigura intervenții numai pe două schimburi, iar sâmbăta și duminica doar pe un schimb, existând riscul de a nu putea interveni cu promptitudine în caz de avarii majore.

Un alt aspect important îl reprezintă, de asemenea, necesitatea asigurării unui stoc de materiale și echipamente care sunt necesare pentru intervențiile în rețea, ceea ce presupune de asemenea cheltuieli pe care autoritățile publice prin serviciul de iluminat ar trebui să le asigure pe toată durata de desfășurare a activității.

5.2. Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public

Activitatea operatorilor care pot prelua gestiunea serviciului de iluminat public este reglementată de Legea nr.51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice.

În sensul legii, prin operator se înțelege “persoană juridică română sau străină care are competența și capacitatea *recunoscute prin licență de a furniza/presta, în condițiile reglementărilor în vigoare*, un serviciu de utilități publice și care asigură nemijlocit administrarea și exploatarea sistemului de utilități publice aferent acestuia”.

Potrivit art. 2 lit. (e) ” Delegarea gestiunii unui serviciu/unei activități de utilități publice implică operarea propriu-zisă a serviciului/activității, punerea la dispoziție a sistemului de utilități publice aferent serviciului/activității delegat/delegate, precum și dreptul și obligația operatorului de a administra și exploata sistemul de utilități publice respectiv.”

Prevederile contractului prin care se realizează delegarea sunt stabilite de către Legea nr. 51/2006, iar cuprinsul său în ceea ce privește drepturile și obligațiile părților trebuie să se supună principiilor care derivă din Legea nr. 230/2006 privind iluminatul public, precum și din Regulamentul-cadru aprobat ca anexă la Ordinul nr. 86/2007 al ANRSC.

Avantajele delegării serviciului de iluminat public sunt:

- obținerea unui raport optim preț - calitate, rezultat din promovarea concurenței între operatorii economici în cadrul participării la procedura de achiziții;
- utilizarea resurselor în condiții de eficiență, economicitate și eficacitate;
- structura și nivelul articolelor de deviz pentru serviciile prestate vor reflecta costul efectiv al activității;

Operatorul căruia i se delegă gestiunea trebuie să facă dovada deținerii atestatului A.N.R.E. cât și licența A.N.R.S.C. (obținerea acesteia în maxim 90 de zile de la semnarea contractului de delegare) și de asemenea dovada deținerii tuturor dotărilor tehnico-materiale, utilajelor, echipamente și personal calificat pentru a presta activitățile pentru exploatarea sistemului de iluminat public în condiții de legalitate.

5.3. Analiza comparativă a celor doua tipuri de gestiune

În tabelul următor sunt prezentate succint avantajele și dezavantajele fiecărui tip de gestiune.

Avantaje	GESTIUNE DIRECTĂ	GESTIUNEA DELEGATĂ
	- Administrația publică deține controlul, intervenția directă și imediată asupra sistemului de iluminat public; - Se va asigura garantarea continuității și permanenței în funcționare a sistemului de iluminat public și organizarea serviciului prin proceduri operaționale proprii pentru desfășurarea și controlul activității în conformitate cu prevederile Ordinul nr. 946/2005, pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial - Pe termen lung costuri mai mici decât în cazul gestiunii delegate	- Obținerea unui raport optim preț – calitate - Parametrii serviciilor vor fi clar definiți în contract, cu mecanisme care impun ca o parte a riscurilor să treacă la operator. - Comuna Zătreni va monitoriza și va controla modul de respectare de către operator a indicatorilor de performanță stabiliți prin contractul de delegare a gestiunii, modul de respectarea a Caietului de sarcini respectiv a Regulamentului serviciului de iluminat public. Comuna Zătreni va avea drept de control final asupra derulării serviciului, având posibilitatea de a întrerupe delegarea de gestiune în cazul în care operatorul are o activitate defectuoasă care persistă, prin clauze de penalizare și de reziliere a contractului - Se elimină costurile privind înființarea serviciului de către autoritățile publice, aceste costuri fiind transferate operatorului căruia i se delegă gestiunea - Riscul financiar este preluat într-o oarecare măsură de operator, eliberând autoritățile publice locale de un efort financiar semnificativ - Selecția unui operator cu experiența și resurse reduce riscul unor blocaje sau erori de ordin tehnic

Dezavantaje	- Costuri mari de înființare a serviciului (dotări tehnico-materiale obligatorii, utilaje specifice, mijloace de transport și intervenție, personal, autorizare personal -Timpul necesar mobilizării (angajarea de personal, crearea și punerea în practică a procedurilor de lucru, perioada de instruire) va fi mult mai mare -Costuri de licențiere ANRE si ANRSC -Creșterea numărului de personal din aparatul propriu al administrației locale -Nu se pot realiza lucrări de reparații la rețelele electrice subterane, înlocuiri de stâlpi, consolidare fundații stâlpi etc. decât prin organizarea de proceduri de achiziții care presupun un timp mare de intervenție până la remedierea avariilor, investițiile în achiziționarea de utilaje (Laborator PRAM, macara nefiind justificate financiar)	-Delegarea pe termen lung a serviciului poate crea dificultăți de ieșire din contract în cazul unei performanțe slabe a serviciilor furnizate de operator
-------------	--	---

Dacă în cazul gestiunii directe autoritatea administrativă este responsabilă și controlează în integralitate de modul de îndeplinire a obligațiilor ce decurg din legislația privind serviciile de utilități publice, în cazul gestiunii delegate legea îi permite acestuia să împartă sarcinile cu un operator privat, acordând totodată posibilitatea ca prin contractul de delegare să fie impuse exigente specifice, în acord cu nevoile și situația concretă de la nivelul comunităților locale.

Numărul mare de avantaje ale **gestiunii delegate**, așa cum a rezultat din analiză comparativă de mai sus, recomandă adoptarea acestei soluții de gestionare a serviciului de iluminat public din aria administrativ teritorială a comunei Zătrene pentru activitățile de întreținere și mentenanța a sistemului de iluminat public.

CAPITOLUL 6. STABILIREA SOLUȚIEI OPTIME DE GESTIUNE DELEGATĂ PRECUM ȘI DURATA ESTIMATĂ A CONTRACTULUI DE DELEGARE

6.1. Calitatea serviciilor delegate

Prin delegarea serviciului de iluminat public din aria administrativ teritorială a comunei Zătrene, către un operator privat se va putea obține un raport optim între tarife/prețuri și calitate, rezultat din promovarea concurenței între operatorii economici în cadrul participării la procedura de achiziții.

Criteriile de performanță stabilite în Regulamentul și Caietul de sarcini al serviciului de iluminat public din Comuna Zătrene, vor înlesni evaluarea de către reprezentanții autorității publice locale a calității serviciilor realizate.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2006 privind serviciul de iluminat public, Comuna Zătrene, semnatar al contractului de delegare a gestiunii păstrează dreptul de a supraveghea și controla:

- modul de îndeplinire a obligațiilor contractuale asumate de operator și activitățile desfășurate de acesta,
- modul de fundamentare a tarifelor și respectarea metodologiei de stabilire, ajustare sau de modificare a acestora
- calitatea și eficiența serviciului prestat corespunzător indicatorilor de performanță a serviciului;
- modul de administrare, de exploatare, de conservare și de menținere în funcțiune a serviciului prestat.

Dacă în cazul gestiunii directe Comuna Zătrene este responsabilă și controlează în integralitate modul de îndeplinire a obligațiilor ce decurg din legislația privind serviciile de utilități publice, în cazul gestiunii delegate legea îi permite acestuia să împartă sarcinile cu un operator privat, acordând totodată posibilitatea ca prin contractul de delegare să fie impuse exigente specifice, în acord cu nevoile și situația concretă de la nivelul comunității locale.

Conform Legii 51/2016: „(9) În cazul serviciilor de utilități publice, astfel cum sunt definite la art. 1 alin. (2), procedura de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii se stabilește, după caz, în baza prevederilor Legii nr. 98/2016, Legii nr. 99/2016 și Legii nr. 100/2016.

Contractul de delegare a gestiunii va fi însoțit în mod obligatoriu de următoarele anexe:

- a) caietul de sarcini privind furnizarea/prestarea serviciului;
- b) regulamentul serviciului;
- c) inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale, aferente serviciului
- d) procesul-verbal de predare-preluare a bunurilor prevăzute la lit.c)
- e) indicatori tehnici corelați cu țintele/obiectivele asumate la nivel național.”

În cazul gestiunii delegate, punerea la dispoziție a sistemelor de utilități publice, utilizate pentru furnizarea/prestarea serviciilor și/sau activităților care fac obiectul delegării gestiunii, este parte intrinsecă a contractelor de delegare a gestiunii. Aceste sisteme se transmit operatorilor/operatorilor regionali spre administrare și exploatare pe perioada delegării gestiunii, odată cu gestiunea propriu-zisă a serviciilor și/sau a activităților delegate, în baza contractului de delegare a gestiunii.

Comuna Zătrene trebuie să se asigure că prin contractul de delegare nu se transmite operatorului și posibilitatea de a se autoreglementa.

Evitarea sau cel puțin reducerea riscurilor concurențiale generate de cumularea funcției de reglementare cu funcția de operare presupune faptul ca unitatea administrativ teritorială își va păstra prerogativele de reglementare, în timp ce funcția de operare este transferată către operatorul declarat câștigător în urma procedurii de delegare.

6.2. Durata și valoarea estimată a contractului de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public în aria administrativ teritorială a comunei Zătrene

În conformitate cu prevederile Legii 51 a serviciilor comunitare de utilități publice, art. 32 alin. (3) durata contractelor de delegare a gestiunii este limitată.

Pentru contractele de delegare a gestiunii a căror durată estimată este mai mare de 5 ani, aceasta se stabilește, după caz, în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2016, ale Legii nr. 99/2016 și ale Legii nr. 100/2016 și nu va depăși durata maximă necesară recuperării investițiilor prevăzute în sarcina operatorului prin contractul de delegare.

Având în vedere concluziile și recomandările din” RAPORT asupra investigației sectoriale declanșate prin Ordinul nr. 81 din 15.02.2017, emis de Președintele Consiliului Concurenței, pe piața serviciilor publice de iluminat existente la nivelul municipiilor reședință de județ din România " și anume:

Cu privire la durata contractuală, analizând cadrul legal incident, în scopul evitării denaturării concurenței, **se va lua în considerare că delegarea serviciului de iluminat public în aria administrativ teritorială a comunei Zătreni sa fie de 5 ani.**

Stabilirea unei durate prea scurte de timp, de tipul 1-2 ani, nu este compatibilă cu specificul unui contract de delegare de gestiune întrucât:

- (i) durata pregătirii unei documentații de delegare de gestiune a serviciului este relativ întinsă ceea ce ar însemna elaborarea a câte unei proceduri în fiecare an,
- (ii) încheierea a câte un contract de delegare de gestiune a serviciului la fiecare 1-2 ani ar însemna diluarea responsabilității în materie de garanție pentru corpurile de iluminat între mai mulți operatori și generarea de dificultăți în gestionarea eficientă a acestora de către autoritatea publică locală delegatară,
- (iii) gestionarea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență presupune crearea unui plan de întreținere și mentenanță a sistemului pe baza unui audit care se întinde pe o perioadă mai lungă și care se concepe de către fiecare operator într-un mod personalizat, astfel încât pentru eficiența, coerența și corelarea operațiunilor trebuie ca planul să fie dus până la bun sfârșit. Efectuarea operațiunilor de întreținere în mod corect și regulat este foarte importantă pentru eficiența instalațiilor de iluminat, deoarece un sistem de iluminat odată realizat trebuie să răspundă funcțiilor sale pe întreaga sa durată de viață, la parametri cât mai apropiați de cei pentru care a fost proiectat. Nerealizarea întreținerii periodice și corecte a tuturor componentelor unui sistem de iluminat (aparate de iluminat, console, stâlpi, etc.), conduce la diminuarea securității și a siguranței utilizatorilor. Având în vedere că perioada de garanție a corpurilor de iluminat se întinde între 1 și 5 ani, în funcție de tehnologia utilizată, precum și argumentele de mai sus, rezultă că o perioadă optimă de delegarea a serviciului de iluminat public ar fi de 5 ani, cu posibilitatea de prelungire a duratei cu maxim 2 ani, în condițiile Legii nr. 230/2006.

Pentru estimarea valorii activității componente de întreținere și mentenanță a SIP s-au avut în vedere și următoarele aspecte:

- starea sistemului de iluminat public din Comuna Zătreni,
- au fost estimate un număr de operațiuni de întreținere și mentenanță necesare pe perioada celor 5 ani de contract,

Durata contractului de servicii este de 60 luni.

Valoarea estimată a contractului pentru 60 de luni este de **268 730,45** lei fara TVA, astfel:

Nr. crt.	Cheltuieli pe categoria de lucrări	Valoare exclusiv TVA (lei)
I.	Servicii pentru intretinere sistem de iluminat public	268730,45

Serviciile de menținere-întreținere se vor realiza atât la inițiativa operatorului care își asumă prin contract respectarea indicatorilor de performanță aprobați de autoritatea publică locală dar și ca urmare a sesizărilor transmise de către reprezentanții autorității locale sau de către cetățeni.

În cazul delegării serviciului, autoritatea publică locală va deconta operatorului lunar activitățile pe care acesta le desfășoară în rețele (intervenții cu caracter neplanificat-avarii, revizii tehnice, reparații curente) , în baza situațiilor de lucrări, numai după efectuarea recepțiilor cantitative și calitative în urma verificărilor din teren, rapoartelor de lucru prezentate lunar.

6.3. Concesiune vs. achiziție publică - regimul juridic al contractelor publice prin care poate fi atribuit serviciul de iluminat public.

Potrivit art. 29 din **Legea serviciilor comunitare de utilități publice** Legea 51/2006, alineatul (8):

” Contractul de delegare a gestiunii serviciilor de utilități publice poate fi:

- **contract de concesiune de servicii;**
- **contract de achiziție publică de servicii.”**

În cazul serviciilor de utilități publice, procedura de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii se stabilește, după caz, în baza prevederilor Legii nr. 98/2016, Legii nr. 99/2016 și Legii nr. 100/2016.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit.l) din Legea 98/2016 privind achizițiile publice, cu modificările și completările ulterioare (denumită, în continuare, Legea nr.98/2016), contractul de achiziție publică este contractul cu titlu oneros, asimilat, potrivit legii, actului administrativ, încheiat în scris între unul sau mai multi operatori economici și una ori mai multe autorități contractante, care are ca obiect execuția de lucrări, furnizarea de produse sau prestarea de servicii;

În conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de Servicii, cu modificările și completările ulterioare (denumită, în continuare, Legea nr. 100/2016), contractul de concesiune de servicii este un contract cu titlu oneros, asimilat potrivit legii actului administrativ, încheiat în scris, prin care una sau mai multe entități contractante încredințează prestarea și gestionarea de servicii unuia sau mai multor operatori economici, în care contraprestația pentru servicii este reprezentată fie exclusiv de dreptul de a exploata serviciile care fac obiectul contractului, fie de acest drept însoțit de o plată.

Legea nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii Secțiunea a 3-a , Domeniul de aplicare & Riscul de operare, prevede :

(1) Atribuirea unei concesiuni de lucrări sau de servicii implică întotdeauna transferul către concesionar a unei părți semnificative a riscului de operare de natură economică, în legătură cu exploatarea lucrărilor și/sau a serviciilor respective.

(2) Se consideră că o parte semnificativă a riscului de operare a fost transferată atunci când pierderea potențială estimată suportată de concesionar nu este una neglijabilă.

(3) Riscul de operare este riscul care îndeplinește, în mod cumulativ, următoarele condiții:

- a) este generat de evenimente care nu se află sub controlul părților la contractul de concesiune;
- b) implică expunerea la fluctuațiile pieței;
- c) ca efect al asumării riscului de operare, concesionarului nu i se garantează, în condiții normale de exploatare, recuperarea costurilor investițiilor efectuate și a costurilor în legătură cu exploatarea lucrărilor sau a serviciilor.

(4) În sensul alin. (3), riscul de operare poate consta în:

a) fie riscul de cerere - riscul privind cererea reală pentru lucrările sau serviciile care fac obiectul concesiunii de lucrări sau de servicii;

b) fie riscul de ofertă - riscul legat de furnizarea lucrărilor sau a serviciilor care fac obiectul concesiunii de lucrări sau a concesiunii de servicii, în special riscul că furnizarea serviciilor nu va corespunde cererii. Riscul de ofertă poate fi împărțit în riscul de construcție și riscul operațional legat de disponibilitatea serviciilor atunci când construcția și operarea constituie cele două mari faze ale proiectului de concesiune;

c) fie ambele riscuri, de cerere și de ofertă.

Astfel, în decizia de încadrare a unui contract ca fiind de achiziție publică sau de concesiune se va analiza dacă o parte semnificativă a riscului de operare se transmite operatorului economic.

Riscul transferat concesionarului implică o expunere reală la situațiile neprevăzute care pot apărea pe piață și, totodată, riscul trebuie să fie semnificativ. Riscul de operare ar trebui să reiasă din factori care nu depind de părți. Riscurile de tipul celor legate de gestionarea inadecvată, de nerespectarea contractelor de către operatorul economic sau de o situație de forță majoră nu sunt hotărâtoare în vederea clasificării drept concesiune, întrucât riscurile respective sunt inerente fiecărui contract, fie că este vorba de un contract de achiziții publice sau de o concesiune

Prin urmare, pentru a stabili tipul de contract (achiziție publică de servicii sau concesiune de servicii) și legea aplicabilă procedurii de atribuire a contractului de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public, este necesară analizarea riscurilor de operare de natură economică specifice unui contract de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public și eventualele pierderi pe care operatorul le-ar suferi pe parcursul derulării contractului de delegare a gestiunii.

a) Riscul de cerere

În reglementarea Legii nr. 100/2016, riscul de cerere este definit ca fiind riscul privind cererea reală pentru lucrările sau serviciile care fac obiectul concesiunii de lucrări sau de servicii, care presupune posibilitatea existenței unor costuri suplimentare cum ar fi de întreținere și de finanțare, precum și a unor penalități datorate faptului că volumul sau calitatea serviciilor nu respectă standardele specificate în contract. Potrivit art. 4 alin. (1) din Legea nr. 230/2006, sistemul de iluminat public destinat exclusiv prestării serviciului de iluminat public este parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale care aparțin proprietății publice a acestora care se bucură de folosința gratuită a sistemului.

Prin contractul privind delegarea gestiunii sistemului de iluminat public însă, autoritatea contractantă, respectiv Comuna Zătreni– delegatarul procură un serviciu pentru sine, ce nu va fi înstrăinat, iar exploatarea acestuia nu se va face în schimbul unor contraprestații ale unor terțe persoane.

Acest aspect este confirmat chiar de prevederile Legii nr. 230/2006, care indică utilizatorul serviciului de iluminat public ca fiind autoritățile administrației publice locale, iar ca beneficiar al serviciului comunitatea locală în ansamblul său.

Astfel, riscul de cerere, în sensul dispozițiilor art. 6 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 100/2016, în cadrul unui contract de delegare a serviciului de iluminat public ce vizează întreținerea, mentenanța sistemului de iluminat public nu există.

b) Riscul de ofertă

Riscul de ofertă este reglementat de art. 6 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 100/2016 și

presupune riscul legat de furnizarea lucrărilor sau a serviciilor care fac obiectul concesiunii de lucrări sau a concesiunii de servicii, în special riscul că furnizarea serviciilor nu va corespunde cererii.

Riscul de ofertă poate fi împărțit în riscul de construcție și riscul operațional legat de disponibilitatea serviciilor atunci când construcția și operarea constituie cele două mari faze ale proiectului de concesiune.

Riscurile ce revin în mod uzual autorității contractante, în cadrul unui contract de delegare a gestiunii serviciului de iluminat public, includ imposibilitatea finanțării, lipsa capacității financiare pentru a sprijini costurile de întreținere.

În ceea ce privește operatorul economic căruia i s-a delegat serviciul, riscurile contractului includ, de obicei, executarea slabă a anumitor servicii, exploatarea defectuoasă a echipamentelor tehnologice și a mijloacelor de transport, neconcordanța cu indicatorii de performanță sau execuția slabă a lucrărilor de mentenanță.

De asemenea, riscurile precum creșterea costurilor operaționale și de întreținere sau riscurile politice (ex. instabilitatea politică, modificările legislative) reprezintă riscuri de operare în sarcina ambelor părți, întrucât contractul prevede mecanismul ajustării tarifelor.

Din analiza mai sus expusă rezultă că principalele riscuri inerente delegării de gestiune a serviciului de iluminat public analizate nu sunt riscuri de operare majore în sarcina operatorului serviciului, în înțelesul art. 6 din Legea nr. 100/2016, concluzia fiind aceea că riscul de operare nu se transmite în proporții semnificative operatorului.

Sub rezerva îndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor contractuale, toate riscurile asumate prin contractele privind delegarea de gestiune a serviciului de iluminat public sunt riscuri uzuale, generate în mare parte de evenimente care se află sub controlul părților și care sunt acoperite prin mecanisme contractuale de natura penalităților pentru nerespectarea indicatorilor regulamentului serviciului, nu implică expunerea la fluctuațiile pieței, iar operatorul are o garanție de principiu că sumele avansate pentru gestiunea serviciului de iluminat vor fi recuperate în întregime prin mecanismul ajustării tarifelor și conform altor prevederi ale Legii nr. 230/2006.

Câtă vreme riscurile de operare nu sunt transferate către operator într-o proporție semnificativă iar aceștia au garantată recuperarea integrală a costurilor prestării serviciului de iluminat public nu sunt îndeplinite condițiile impuse de normele aplicabile în vigoare pentru calificarea contractului drept contract de concesiune (cum ar fi spre exemplu în cazul contractelor de performanță energetică).

Concluzia este aceea că, în mod uzual, delegarea gestiunii serviciului de iluminat public se va realiza **în baza unui contract de achiziție publică de servicii**, în conformitatea cu dispozițiile art. 29 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 51/2016, atribuit pe baza dispozițiilor Legii nr. 98/2016.

În plus, luând în considerare din nou concluziile din “Raport asupra investigației sectoriale declanșate prin Ordinul nr. 81 din 15.02.2017, emis de Președintele Consiliului Concurenței, pe piața serviciilor publice de iluminat existente la nivelul municipiilor reședință de județ din România, (pag 113)” în calificarea contractelor ca fiind de concesiune sau de achiziție publică, este util să fie luată în calcul și jurisprudența Curții de Justiție în materia contractelor de concesiune. Astfel, Curtea de Justiție a constatat că:

- Spre deosebire de contractele de achiziții publice, unde remunerația este reprezentată de plata directă făcută de autoritate operatorului economic, în cazul concesiunilor această remunerație constă în dreptul de exploatare a propriilor prestații, concesionarul asumându-și riscul acestei exploatari (Hotărârea Parking Brixen, pct. 39-43);

- În cazul contractului de concesiune, se va aprecia dacă riscul existent a fost transferat în totalitate sau într-o proporție semnificativă de către autoritatea contractantă, cu mențiunea că nu trebuie luate în considerare riscurile de ordin general ce rezultă din modificările reglementării, survenite în cursul executării contractului (Hotărârea pronunțată în cauza Eurawasser C-206/08, pct. 77-79);

- Riscul de exploatare economică trebuie înțeles ca riscul de expunere la hazardul pieței care se poate traduce prin riscul de concurență cu alți operatori, riscul unei inadecvări între oferta și cererea de servicii, riscul de insolabilitate a debitorilor prețurilor serviciilor furnizate, riscul neacoperirii integrale a cheltuielilor de exploatare prin încasări sau riscul de răspundere pentru un prejudiciu legat de o neîndeplinire a serviciului (Hotărârea pronunțată în cauza Eurawasser pct. 66-68);

- Nu intră în sfera riscului de exploatare specific concesiunilor riscul legat de proasta gestionare sau de erorile de apreciere din partea operatorului economic, acestea fiind inerente oricărui contract, indiferent dacă acesta corespunde unui contract de achiziții publice sau unei concesiuni de servicii (Hotărârea pronunțată în cauza Privater Stadler pct. 38).

Având în vedere ca autoritatea publică locală -Comuna Zătreni va deconta lunar cheltuielile privind întreținerea-menținerea sistemului de iluminat public nefiind necesară finanțarea de către operator a serviciilor/lucrărilor, **contractul de delegare este considerat de achiziție de servicii.**

6.4. Identificarea și gestionarea riscurilor în cazul contractului de achiziție de servicii

Nr. crt	Riscul asumat	Alocare			Gestionarea riscurilor
		Administrația locală	Împărțită	Operator	
1.	Lipsa fondurilor necesare pentru plata serviciilor	x			- inserarea în contractul de delegare a serviciului de iluminat a obligației operatorului de a prezenta un “Program anual al activității de întreținere - mentenanță a sistemului de iluminat public” cu estimarea costurilor lunare/anuale pentru plata serviciilor - aprobarea și finanțarea cheltuielilor în funcție bugetul ce poate fi alocat
2.	Depășirea fondurilor alocate prin buget	x			- monitorizarea lunară a consumurilor și verificarea situațiilor de lucrări prezentate de operator
3.	Întreruperea în funcționare a iluminatului public - neîndeplinirea indicatorilor de			x	- inserarea în contract a obligației operatorului delegat de a planifica și de a realiza activitățile de mentenanță prevăzute în legislație, de a organiza și administra evidența sesizărilor primite, de a întocmi

	performanța ai serviciului stabiliți prin contractul de delegare				rapoarte lunare detaliate privind prestarea serviciilor - inserarea în contract a unei clauze potrivit căreia operatorul delegat va răspunde integral pentru orice reclamație în legătură cu eventualele problemele cauzate de nefuncționarea iluminatului și pentru toate operațiunile sau procedeele de execuție folosite. - inserarea în contract a unor penalități pe zi de întârziere, dacă operatorul nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contract, conform programului de lucrări mentținere-întreținere sistem de iluminat public - inserarea în contract a unor penalități pe zi întârziere pentru nerespectarea indicatorilor de performanță ai serviciului, perceperea de despăgubiri/rezilierea unilaterală a contractului - reprezentanții autorității publice locale vor verifica îndeplinirea obligațiilor asumate prin contract
4.	Exploatarea defectuoasă a echipamentelor tehnologice și a mijloacelor de transport			x	- inserarea în contract a unei clauze potrivit căreia operatorul delegat răspunde de daunele sau prejudiciile aduse către terțe persoane fizice sau juridice
5.	Fluxul informațional slab între entitățile implicate		x		- Evidența sesizărilor/reclamațiilor va fi ținută într-un registru unic de reclamații și sesizări în format electronic. - orice sesizare/reclamație va fi comunicată echipelor de intervenție cât mai urgent cu putință atât telefonic cat si pe email - control lunar efectuat de către reprezentanții autorităților publice de verificare a serviciilor prestate de operator - permiterea accesului reprezentanților autorităților publice la toate documentele necesare, în vederea verificării cantității și calității serviciilor

6.	Creșterea costurilor operaționale și de întreținere		x		- inserarea în contract a clauzelor privind ajustarea prețului
7.	Riscuri de modificări legislative		x		Risc de operare în sarcina ambelor părți, care poate fi gestionat prin intermediul unor acte adiționale la contract

Ca urmare a celor prezentate mai sus, riscurile de operare nu sunt transferate către operator într-o proporție semnificativă, nefiind îndeplinite condițiile impuse de normele aplicabile în vigoare, concluzia fiind aceea că delegarea gestiunii serviciului de iluminat public din Comuna Zătrești se va efectua în baza unui contract de achiziție publică de servicii, în conformitatea cu dispozițiile art. 29 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 51/2016 atribuit pe baza dispozițiilor Legii nr. 98/2016.

CAPITOLUL 7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Înființarea și gestionarea unui serviciu cu personalitate juridică sau al unui operator regional, respectiv darea în administrare în gestiune directă a serviciului de iluminat public pe raza administrativ teritorială a comunei Zătrești, destinat exploatării, întreținerii, mentenanței sistemului de iluminat public, modernizării sistemului de iluminat și extinderilor de rețele de iluminat de mică amploare cu personal specializat, dispecerizare, operare și mentenanța sistem de telegestiune existent și cu dotare tehnică necesară prestării unui serviciu de calitate, ar presupune costuri financiare importante pentru bugetul local. De asemenea, în acest caz există riscurile legate de lipsa experienței, de întârzieri generate de înființarea și organizarea unui astfel de serviciu și de obținerea autorizațiilor și licențelor necesare.

Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public și desemnarea unui operator prin încheierea unui contract de achiziție publică, în conformitate cu legislația în vigoare, va conduce la stabilirea unor prețuri reale pentru serviciile prestate. Alegerea unui operator este pe deplin justificată și financiar, respectându-se principiile descentralizării și eficientizării cerute de normele europene.

Motivele prezentate recomandă ca fiind oportună atribuirea gestiunii serviciului de iluminat public **printr-un contract de achiziție publică** către un operator specializat, cu experiență, care să aibă capacitate tehnică și organizatorică, dotarea și experiența managerială, capacitate financiară necesară prestării serviciului.

De asemenea este recomandat ca serviciul de iluminat public să fie delegat unui operator care să dețină cel puțin următoarele:

- experiență în gestionarea unui sistem de iluminat public;
- capacitate tehnică de gestionare (dotarea cu utilaje specifice, spațiu de depozitare mijloace de transport și de intervenție);
- pregătire profesională a angajaților atestați conform legii;

- Licența ANRSC - clasa 3 pentru un număr mai mic de 50000 locuitori (se poate obține ulterior semnării contractului de delegare - în max 90 de zile de la semnarea contractului de delegare, dar autoritatea publică trebuie să verifice existența dotărilor tehnico-materiale și de personal conforme cu

cerințele din regulamentul de licențiere al ANRSC, cerințe de calificare ce vor trebui luate în calcul în cadrul procedurii de achiziție)

- atestat ANRE si respectare tuturor cerințelor autorității contractante stabilite in caietul de sarcini si Regulamentului serviciului de iluminat public din Comuna Zătreni;